

Speels en kindvriendelijk

TEKST Cécile Dornseiffen
 FOTOGRAFIE Munster (D), de Jong Gortemaker Algra

Opdrachtgever **Universitair Ziekenhuis Gent (B)**
 Ontwerpbureau **de Jong Gortemaker Algra, Rotterdam**
 i.s.m. **Architectenvennootschap AR-TE, Leuven (B)**
 Architect **Maurits Algra, Tycho Saariste, Sebastiaan Luiten (dJGA)**
 Interieurarchitect **Esther Vroegindeweyj (dJGA)**
 Uitvoerend Architect,
 Projectcoördinatie **Filip Deschryver, (AR-TE)**
 Vloeren **Forbo Flooring**
 Vast meubilair **Planofurn**
 Los meubilair **PAMI**
 Verlichting **Zumtobel, Glashütte Limburg**
 Installatieadvies **STABO, Leuven (B)**
 Bruto oppervlak **16.000 m²**
 Bouwkosten **30 miljoen euro**

Met de onthulling van een houten ‘eerste steen’ opende de nu 10-jarige Prinses Elisabeth van België vorig jaar het naar haar vernoemde kinderziekenhuis in Gent. Het Rotterdamse bureau de Jong Gortemaker Algra tekende in samenwerking met het Belgische bureau AR-TE voor het complete ontwerp: exterieur en interieur. Het eigennuttige gebouw is de eerste fase in een grootscheepse renovatie van de ziekenhuiscampus. Met speelse lijnen en primaire signaalkleuren richt de vormtaal zich expliciet op de eindgebruiker: patiëntjes van 0-15 jaar.

Zorg is een specialisme van de Jong Gortemaker Algra (dJGA) en beslaat meer dan de helft van hun portefeuille. De afgelopen jaren realiseerden zij tientallen zorginstellingen, van ziekenhuizen en psychiatrische centra tot complexen voor begeleid wonen. De nieuwbouw voor de Specialistische Pediatrische Afdelingen van het Universitair Ziekenhuis Gent is hun eerste grote gerealiseerde project in België. “Qua regelgeving op het gebied van interieur verschilt het niet zoveel met Nederland, ook niet in deze derdelijns functie”, vertelt interieurarchitect Esther Vroegindeweyj. “De normen rondom hygiëne protocollen zijn vergelijkbaar. Wel hebben we de indruk dat facilitaire bureaus in België net iets stelliger zijn in het vastleggen van bepaalde uitgangspunten. Zoals bijvoorbeeld het opnemen van een aparte nis buiten de kamer voor de alcoholdispenser.”

Gevraagd werd een zelfstandige zorgunit te ontwerpen: polikliniek, afdelingen radiologie, OK en IC met de nodige verpleegafdelingen. dJGA werkt voor dergelijke multidisciplinaire projecten in België samen met AR-TE / STABO, een architecten- en ingenieursbureau uit Leuven. Zij zijn primair verantwoordelijk voor de technische uitwerking van het

FOTO LINKS
Centrale entree aan de betegelde ziekenhuisstraat (Foto: Christian Richters)

FOTO BOVEN
Balies gemarkeerd met een grote vloerstip ('dot') en accentkleuren (Foto: Christian Richters)

FOTO RECHTS ONDER
Afgeronde wachtruimte met speelhoek en interactieve multimedia

ontwerp, de directievoering en coördinatie. dJGA formuleerde hiervoor de architectonische uitgangspunten, passend binnen de totale Look & Feel. De uiteindelijke aanbesteding lag bij de Belgische partner.

Dynamisch

Dit nieuwe kinderziekenhuis is onderdeel van een opmerkelijke metamorfose die tegen 2020 een vlot toegankelijke en duurzame ‘Health Campus’ moet opleveren. Het vrijstaande gebouw onderscheidt zich al van de oudbouw door een veel

dynamischer stijl. De gevel toont zachte rondingen en onregelmatig golvende raampartijen; in het midden zit een knip die extra zichtlijnen en dito daglicht oplevert. Onder het opgetilde volume ligt een twee verdiepingen hoog entreegebied met een ziekenhuisstraat en poliplein. Om het spaarzame groen op de campus te koesteren, is de onderbouw ingepakt in een glooiend groen landschap dat bestaat uit groene daken, een tuin en een speelveld. Vroegindewij: “Een eigenwijs, goed herkenbaar object.”

Ook het interieur moest een goed herkenbare identiteit krijgen die alle leeftijdsgroepen zou aanspreken: jong, fris en helder. Vormgegeven in eerlijke kleuren en eerlijke materialen. Op basis van deze eisen werd de ‘Look & Feel’ samengesteld: primaire kleuren in combinatie met een kalmerende eikenhout-look en overwegend linoleum vloeren. Qua vormtaal weerspiegelt de golvende lijn van de gevelbeplating zich in balies en betimmeringen. De verschillende wachruimtes zijn weer afgeschermd met halfhoge ronde wanden. Accenten worden gezet met bolvormige inrichtingselementen die refereren aan het logo van het UZ Gent: de imago-bepalende ‘dot’.

Kleurenplan

Ook in de vloeren komt de ‘dot’ terug: als megagrote stip om belangrijke plekken aan te geven, zoals de afsprakenbalies op de poli. De verschillende specialismen zijn vervolgens te herkennen aan hun accentkleur: een blauwe, rode, oranje-gele of grijze balie met houten betimmering. Dit kleurenschema is conse-

quent doorgevoerd op alle patiënttoegankelijke verdiepingen. In de gangen van de verpleegafdelingen zijn de accentkleuren verwerkt tot ‘lopertjes’ die de verschillende kamers herkenbaar maken en als het ware naar binnen geleiden. In de vloeren van de wachruimtes verwijzen inlays in de vorm van kleurige vlinders naar ‘deLIEving’, een kindvriendelijke speelruimte voor jonge bezoekers van de opgenomen patiëntjes. Hetzelfde kleurenschema is verwerkt in wilde streepdessins die terugkomen op kolommen, wandpanelen en op de bedachterwanden van de patiëntenkamers.

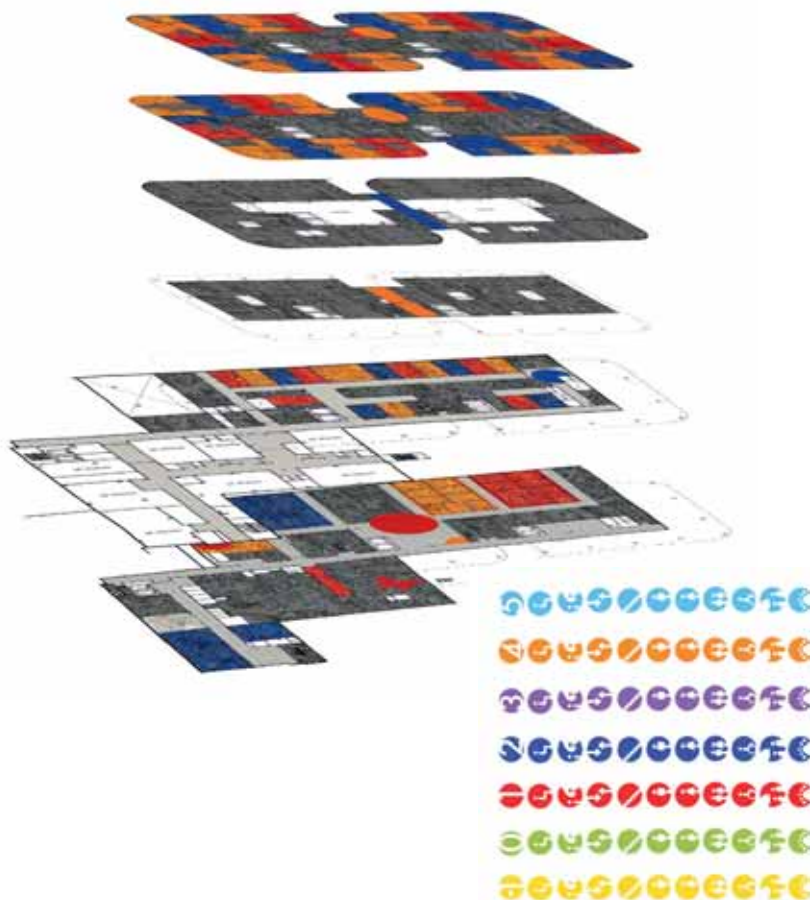
Grote verbetering ten opzichte van het oude hospitaal is het feit dat ouders/verzorgers nu in elke kamer comfortabel kunnen blijven slapen bij hun zieke kind. In eerste instantie dacht DJGA aan één doorlopend meubel: een lage legplank voor een opklapbare logeermatras met daaraan gekoppeld een bureautje. Iets dat ze eerder hadden ontwikkeld voor een psychiatrische kliniek. Toch ketste het idee af. “Hier bleek vooral het vinden van een betaalbare en onderhoudsarme matras het grote knelpunt. Daarom is uiteindelijk omgeschakeld van vaste naar losse inrichting. De Rooming-In faciliteit bestaat nu gewoon uit een apart opklapbed.”

Ook aan de decoratie van de bedachterwand, een uitvergroott streep patroon, is lang gesleuteld. “Wij wilden de technische aansluitingen graag zo patiëntvriendelijk mogelijk, visueel wegwerken. Probleem was dat de nieuwe systemen, en daarmee de positie van de aansluitpunten, pas in een zeer laat stadium bekend waren.” Ondanks alle voorgedragen alternatieven –

FOTO ONDER LNKS
Kleurenplan vloeren

FOTO ONDER RECHTS
**Nog te realiseren:
kinderorthopedie met
schommels**

FOTO ONDER
Icoontjes pictogrammen

schuifdeurtjes, kleppen, aansluitingen op kopsen kanten – is er uiteindelijk toch een kloek rvs aansluitpaneel op de wand geschroefd. “Tja, soms wint het puur functionele gebruik.”

Dots alom

Toch zijn veel echt conceptuele voorstellen wel degelijk gehandhaafd. Zoals de introductie van bolvormige lampen als herhaling van de imagobepalende ‘dot’. Onder andere vertaald in wandarmaturen die op de buitenmuren van de natte cellen geclusterd zijn. “Als een soort zeepbellen, een idee dat heel aardig is gelukt.” De ‘dot’ komt ook terug in de hangende ‘Bubble chair’, in de cirkelvormige Loop speelelementen en als pictogrammen op de deuren. “We hebben ons namelijk ook mogen bemoeien met de grafische vormgeving, waaronder de belettering op de gevel.” Ook de eerste steen komt uit de koker van djGA: een dubbele gedenkplaat – voor de buitengevel uitgevoerd in beton, aan de interieurzijde in hout. Helemaal af is het gebouw nog niet. De afdeling kinderorthopedie, gelegen onder de glooiende tuin, wordt pas op langere termijn gerealiseerd. Het interieurontwerp is al wel klaar. Zo komen onder het gewelfde dak schommels te hangen. In deze ‘tuinkamer’ is groen nu wel geïntegreerd in het kleurenschema. Buiten deze aanvullingen is het eenduidige conceptstramien ook hier doorgezet, inclusief de golvende betimmeringen. Nog voor de definitieve voltooiing heeft het ontwerp van dit Kinderziekenhuis Prinses Elisabeth al een Award in de wacht gesleept. Het werd winnaar van de publieksprijs in het onderdeel i2c Concept 2011 op de vakbeurs Expo 60+, een vakbeurs voor de gezondheidszorg in Mechelen. “Wij zijn heel blij met deze erkenning, het is een groot compliment om innovatief te zijn.”

www.djga.nl
www.ar-te.be
www.stabo.be

FOTO BOVEN LINKS

Intensive care met golvende teampost die uitkijkt op de verpleegunits

FOTO ONDER

Groen buitengebied met Happy Sheep (NGispeN) (Foto: Christian Richters)

